

Forundersøgelsesrapport MOE 01078 – Sdr. Borup

Af
Arkæolog
Mikkel Hedegaard
Borch

Museum Østjylland
Stemannsgade 2
DK-8900 Randers C
Tlf. 8712 2600
www.museumoj.dk

Matr. 1u Sønder Borup By
Haslev, 4n Ølst By, Ølst

Haslund Sogn, Galten
Herred, tidligere Randers
Amt

Stednr. 140304-42

SLKS journalnummer:

Indhold

Abstract	1
Tidstavle	2
Undersøgelsens forhistorie	3
Administrative data	3
Øvrige data	4
Topografi, terræn og undergrund	4
Målesystem.....	5
Udgravningsmetode	5
Undersøgelsens resultater	7
Sammenfatning.....	12
Fremtidigt arbejde	12
Dato og signatur	14
Anlægsliste	15
Anlægsbeskrivelse	17
Fundliste	21
Tegningsliste.....	23
Fotoliste	23

Abstract

Forundersøgelse ifm. byggemodning. Ved forundersøgelsen erkendtes spredte fortidsminder i form af gruber og kogestensgruber. Fortidsminderne daterer sig til førromersk jernalder og yngre jernalder.

Tidstavle

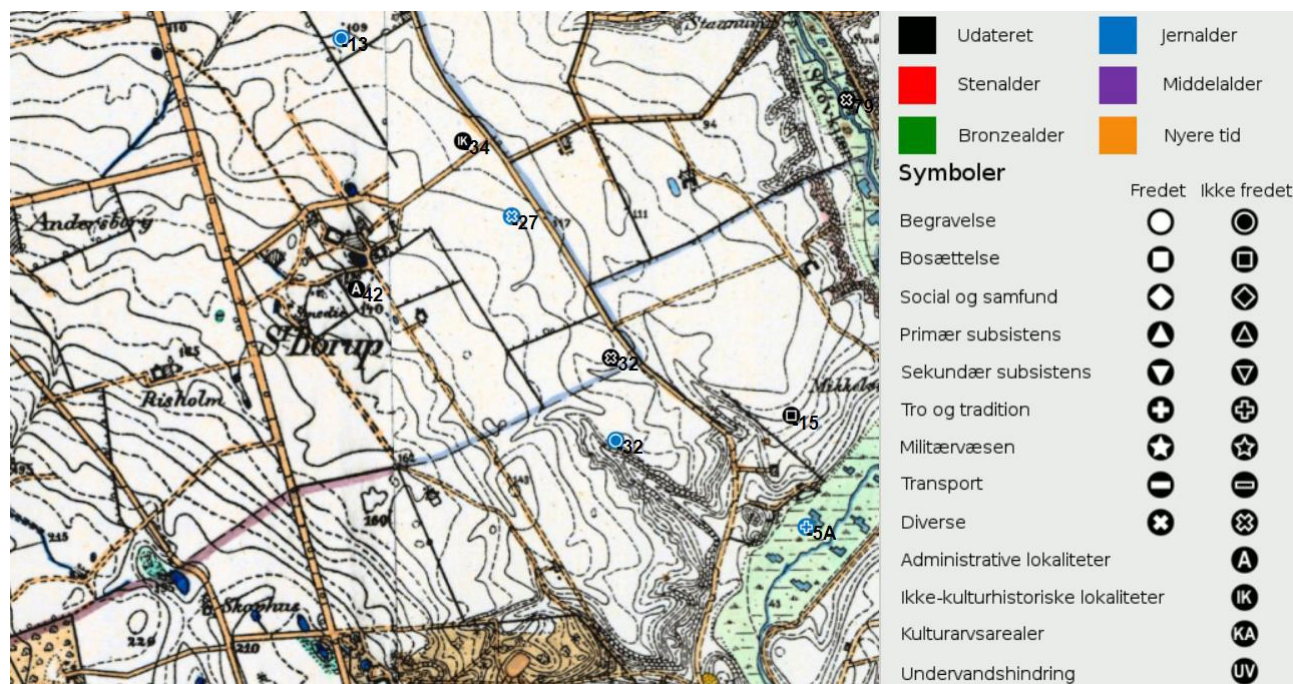
1500	Nyere tid	Historisk tid
1050	Middelalder	
900	Yngre Vikingetid	Forhistorisk tid
775	Ældre vikingetid	
530	Yngre germansk jernalder	Yngre jernalder
375	Ældre germansk jernalder	
160	Yngre romersk jernalder	
0	Ældre romersk jernalder	Ældre jernalder
200 f.Kr.	Yngre førromersk jernalder	
500 f.Kr.	Ældre førromersk jernalder	
1000 f.Kr.	Yngre bronzealder	Bronzealder
2000 f.Kr.	Ældre bronzealder	
2400 f.Kr.	Dolktid / Senneolitikum	Yngre stenalder (neolitikum)
2800 f.Kr.	Enkeltgravskultur / Mellemneolitikum B.	
3200 f.Kr.	Tragtbægerkultur / Mellemneolitikum A.	
3900 f.Kr.	Tragtbægerkultur / Tidlignepolitikum	
5400 f.Kr.	Ertebøllekultur	Ældre stenalder (mesolitikum)
6400 f.Kr.	Kongemosekultur	
9000 f.Kr.	Maglemosekultur	
10500 f.Kr.	Ahrensburgkultur	Palæolitikum
11500 f.Kr.	Brommekultur	
12000 f. Kr.	Federmesserkultur	
12500 f.Kr.	Hamburgkultur	

Arkæologiske perioder og deres begyndelsesdatering i det danske område. Skemaet skal læses sådan, at eksempelvis ældre romersk jernalder begynder omkring år 0 og skifter til yngre romersk jernalder omkring 160 e.Kr. Perioden fra ældre førromersk jernalder til og med ældre romersk jernalder kaldes samlet for ældre jernalder.

Undersøgelsens forhistorie

D.8 juni 2020 anmodede bygherre museet om et forundersøgelsesbudget på matrikel 1u Sønder Borup By, Haslev og 4n Ølst By, Ølst. Planområdet er beskrevet i lokalplan 523.

Forundersøgelsen blev iværksat på baggrund af museumslovens kap. 8 § 23-27, der omhandler samarbejde i planlægningsfasen mellem museet, planmyndighederne og bygherren.

Figur 1: kort over det undersøgte areal (42) samt de omkringliggende fortidsminder

Arealet, der ønskes forundersøgt (Sb. nr. 140304-42), ligger på et fladt plateau, der grænser ned til en åen Kirke Dal, der har forbindelse til Brusgaard Møllebæk. Der er ikke kendskab til fortidsminder på det pågældende areal, men på marken umiddelbart mod vest blev ved en forundersøgelse registreret anlæg, der tolkedes som periferien af en boplads fra yngre bronzealder eller ældre jernalder (Sb. nr. 140304-32), og mod sydøst blev der i 2019 undersøgt en større gravplads fra ældre jernalder med i alt 35 grave (Sb. nr. 140313-32). I Kirke Dalen er der fundet mosepotter fra jernalderen. (Sb. nr. 140313-5A og 140313-7).

Administrative data

Bygherre for projektet var Randers Kommune med Claus Hillingsø Bak som kontaktperson.

Kontaktperson ved Slots- og Kulturstyrelsen var Lehne Mailund Christensen.

Den udgravningsansvarlige var museumsinspektør Thomas Poulsen mens arkæolog Mikkel Hedegaard Borch varetog rollen som daglig udgravningsleder. Arkæolog Julie Størup deltog i bearbejdningen af undersøgelsens fund.

Et budget på 437.987,00kr. (eks. moms) blev sendt til godkendelse hos Slots- og Kulturstyrelsen d. 25-06-2020. Styrelsen godkendte budgettet d. 03-07-2020, hvorefter det blev sendt til godkendelse hos bygherre, som godkendte det d. 10-08-2020.

Forundersøgelsen fandt sted d. 05-10-2020 til 24-02-2021.

Instans	Navn/Adresse	Hjemmeside	Telefon
Museum	Museum Østjylland Stemannsgade 2, 8900 Randers	www.museumoj.dk	87122600
Bygherre	Randers Kommune Laksetorvet, 8900 Randers	www.randers.dk	89151515
Styrelse	Slots- og Kulturstyrelsen, Center for kulturarv Fejøgade 1, 2. sal, 4800 Nykøbing Falster	www.slks.dk	33954200
Entreprenør	Balle Entreprenørforretning Aps Søndervang 6A, 8444 Balle	www.balle-entreprenor.dk	23307401

Originaldokumentation m.m. opbevares i Museum Østjyllands (MOE) arkiv, samt på museets server under sagsnummer MOE01078.

Elektroniske dokumenter som mails og forundersøgelsesrapport findes ligeledes i sagen på museets server. Oldsager, naturvidenskabelige prøver m.v. opbevares i museets magasin.

Alle data fra udgravningen er indtastet i MUD (Museernes Udgravningsdata)

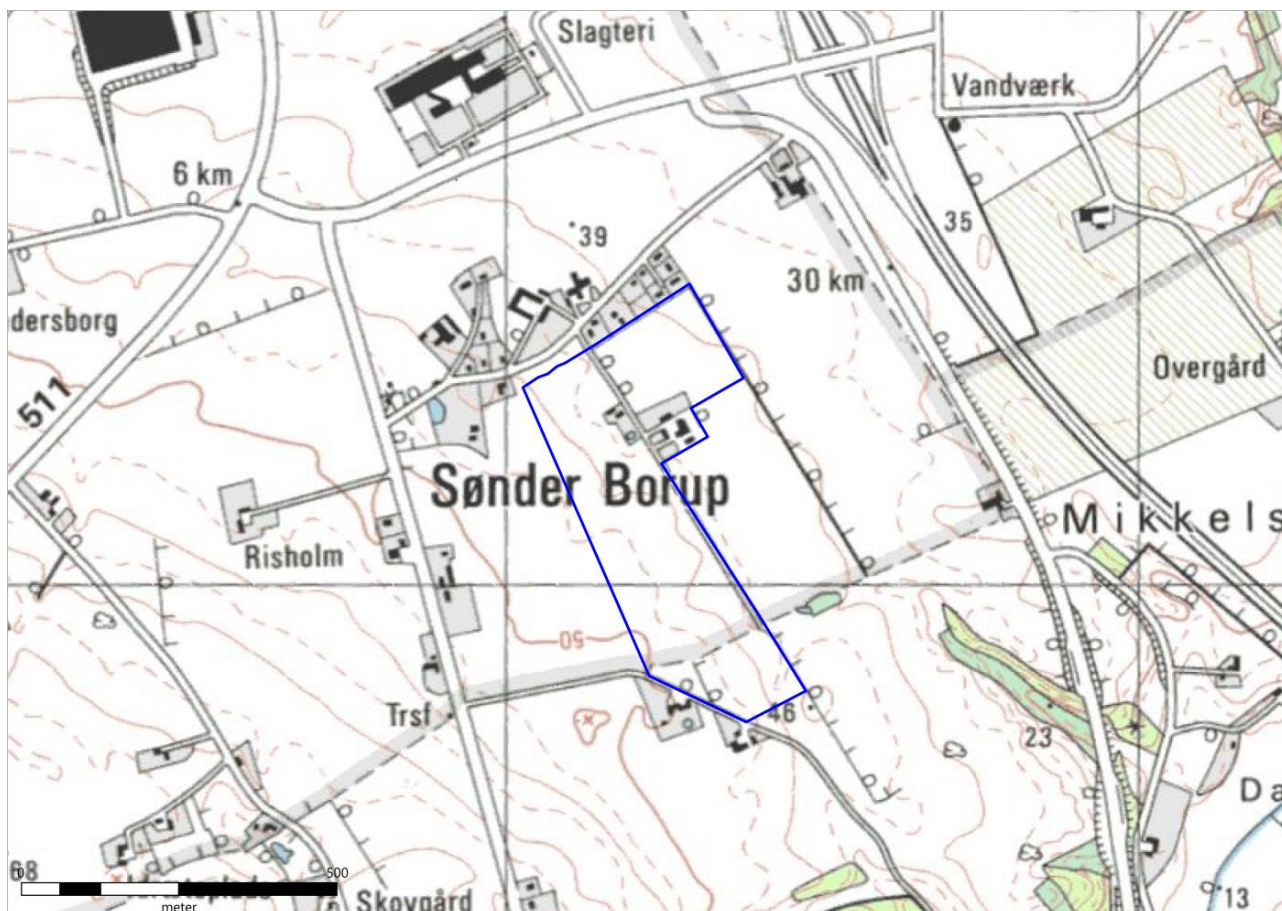
Øvrige data

Forundersøgelsen gjorde brug af en 20-tons gravemaskine.

Forundersøgelsen fandt sted i skiftende efterårsvejr. Størstedelen af forundersøgelsen fandt sted fra oktober til slutningen af november. Herefter henlå dele af forundersøgelsens anlæg frem til februar 2021 grundet andre projekter, som krævede museets arkæologers opmærksomhed. Denne "dvale periode" aftaltes på forhånd med bygherre.

Topografi, terræn og undergrund

Den nordøstlige del af det undersøgte areal udgøres af et mindre plateau. Den resterende del af arealet er kuperet og skråner mod nordøst. I nærheden af arealet er nærliggende engarealer og adgang til vand, hvilket er væsentlige forhold for forhistorisk bebyggelse og museets vurdering af undersøgelsens nødvendighed.

Figur 2: Kort over de topografiske forhold ved undersøgelsesområdet her markeret med blå

Undergrunden i den nordlige del af undersøgelsesområdet bestod af leret sand med enkelte sandlommer. Mod syd var undergrunden mere sandet og gruset. Undergrunden målt til alt imellem 20-40 cm.

Målesystem

Feltgrænser og anlæg blev opmålt med GPS (projektion: UTM32Euref89). Ved opmåling blev MapDigi anvendt. Måledata er efterfølgende blevet bearbejdet ved hjælp af MapInfo 17.0.

Alle data fra opmålingerne ligger på museets server under sagsnummer MOE 01078 Sdr. Borup.

Opmåler var Arkæolog Mikkel Hedegaard Borch.

Udgravningsmetode

Undersøgelsesområdet dækker over 135.400 m². Heraf skal en mindre del fratrækkes da det angivne areal dækker over metervej, en nyere asfalteret vej som forbinder Karlsbergvej og Gammel Århusvej. Asfaltvejen med rabat udgør ca. 4.391 m². Undersøgelsesarealet inkluderede

yderligere matriklerne fra to nedlagte gårde. Her var vegetationen vokset vildt, og det var derfor ikke muligt at udlægge søgegrøfter med en tilfredsstillende afstand bl.a. grundet større træer som maskinen ikke kunne fjerne. De to matrikler udgør ca. 11.000 m².

Det er anlagdes nord-nordvestlige søgegrøfter, som fulgte matrikelskellene og havde en intern afstand på 20 m fra grøftmidte til grøftmidte. Der blev foretaget flere udvidelser hvor fyldskifter strakte sig under tracekanten.

Undersøgelsens grøfter dækker i alt over 23.250,78 m², hvilket giver en dækningsgrad på ca. 17%. Ser man bort fra det utilgængelig areal udgjort af metervej og det relativt utilgængelige areal udgjort af de to nedlagte gårde vil dækningsgraden være på ca. 20 %.

Figur 3: Billede af forundersøgelsens traceer ved de nedlagte gårde. Bevoksningen tillod ikke en optimal udlægning af traceerne

Alle fremkomne anlæg er indridset og opmålt i felten hvorefter de er undersøgt med henholdsvis håndskovl og maskine hvor dette var nødvendigt. Alle fremkomne anlæg blev undersøgt ved forundersøgelsen.

De undersøgte anlæg blev dokumenteret ved tegning og fotografering såfremt de kunne dateres eller formodedes væsentlig for senere undersøgelser. Såkaldte "løse anlæg" blev dokumenteret ved notits.

I et enkelt tilfælde hvor en formodet stensat grav blev undersøgt dokumenteredes den afrensede flade med fotogrammetri. Da denne ved snit viste sig at være en naturlig samling af sten blev 3-d modellering ikke foretaget.

Alle erkendte fund blev hjemtaget og vasket hvorefter kun daterbare fund indgik i museets samling.

Alle indridsede fyldskifter har fået tildelt et A-nummer, såfremt disse var menneskeskabte. Således fremgår både fortidsminder og recente forstyrrelser i anlægslisten. Naturlige fyldskifter så som dyregange og muldpletter er ikke tildelt et A-nummer, men har en samlet betegnelse A0. Disse kan tilgås via sagens MapInfo-tabel.

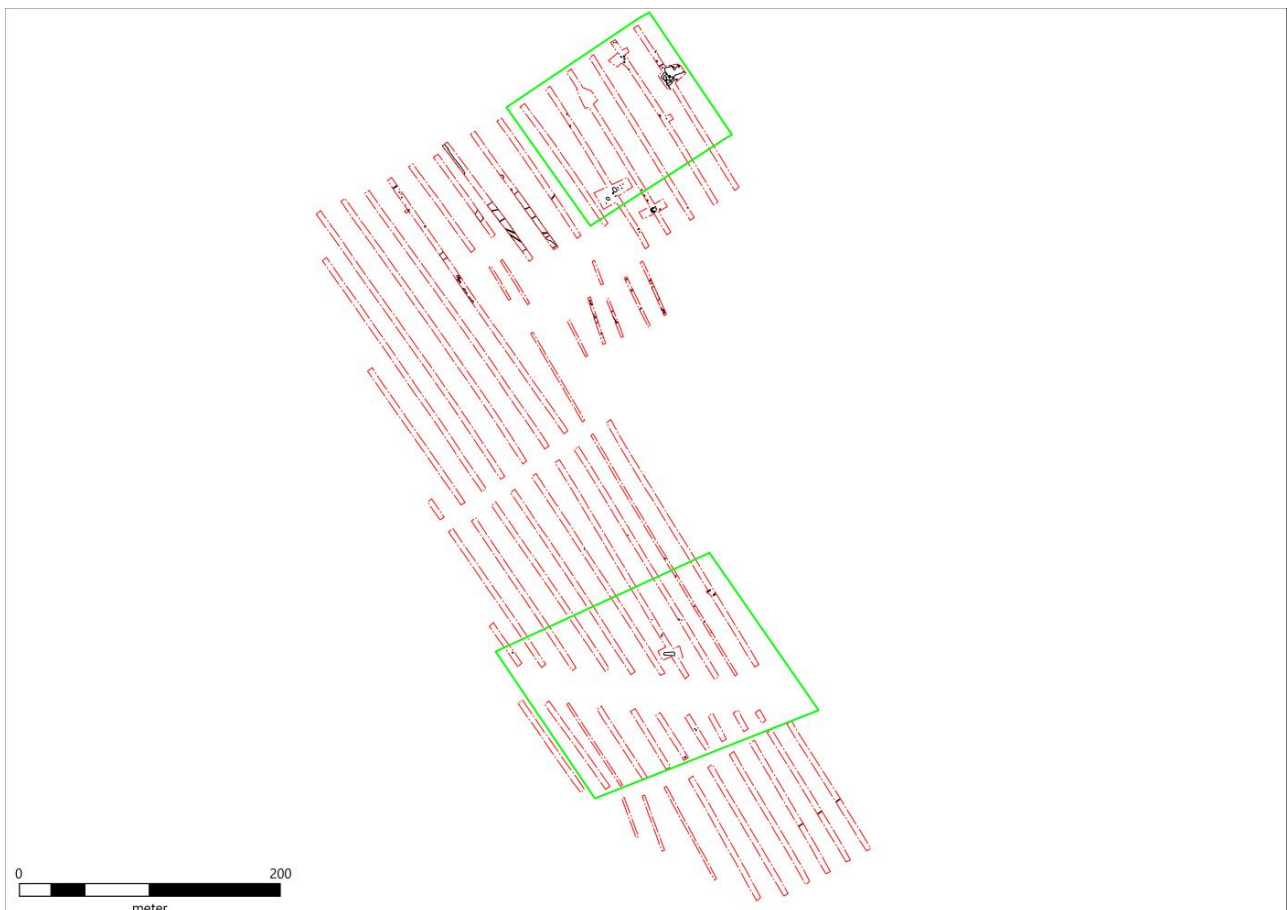
Alle genstande som indgår i museets samling har fået tildelt et X-nummer. Genstande af samme typer som f.eks. randskår stammende fra samme anlæg har fået tildelt et fælles X-nummer.

Alle billeder er digitale og de gives fortløbende nr. fra MOE01078-DP-0001.

Tegninger (plantegninger, snittegninger) er navngivet med fortløbende T-nr. fra T1.

Undersøgelsens resultater

Ved forundersøgelsen fremkom spredte gruber- og kogestensgruber, som fordelte sig over to aktivitetsområder (figur: 4) henholdsvis beliggende ved det nordøstlige plateau og den sydlige del af de undersøgte areal.

Figur 4: kort over undersøgelsens grøfter samt de to aktivitetsområder

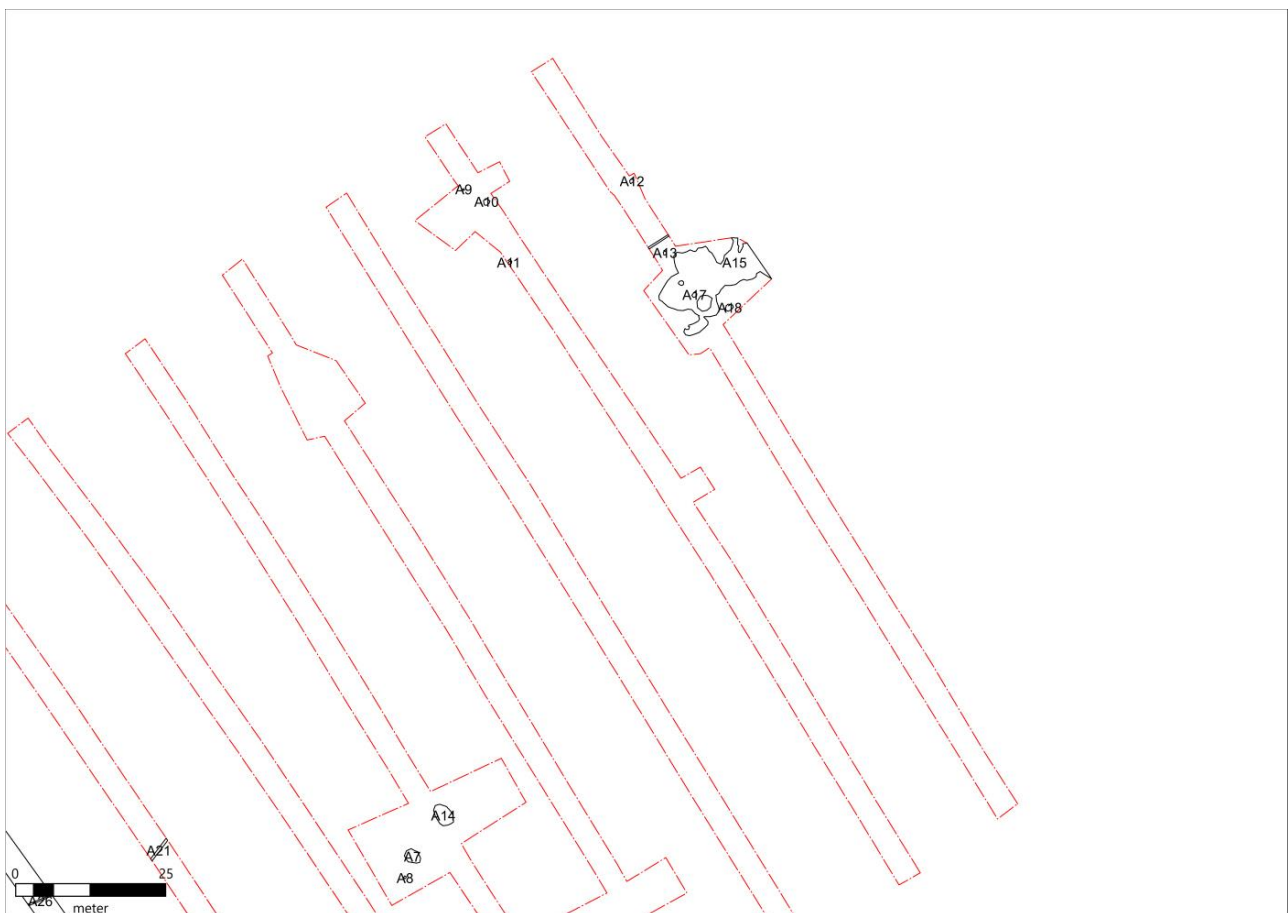
I det nordligste område erkendtes af særlig note en lavbundet grube (A14, figur 5) med daterbar keramik samt et kulturlag/udsmidslag (A15, figur 5, 6 & 7) med kogestensgruber i hvori der også erkendtes daterbar keramik. Randskårene fra de to kontekster var facetterede og i flere tilfælde

ombukkede. I enkelte tilfælde var skårene fra A15 ornamenterede med vandrette streger langs karrets skulder/hals. Fra A15 erkendtes yderligere foden fra en ildbuk, eller randen fra et massivt forrådskar. Keramikken skal formentligt dateres til yngre jernalder.

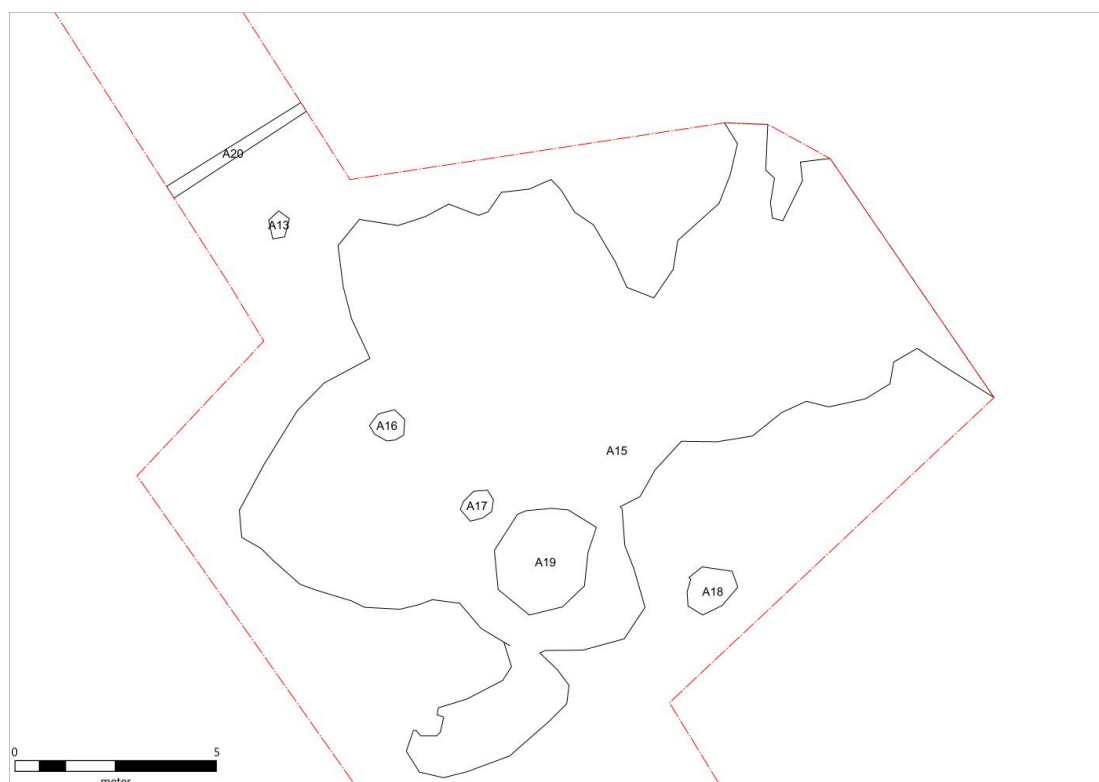
A15 blev indledningsvist undersøgt ved fladeafrensning og indsamling af fremkomne fund i fladen. Herefter snittedes og registreredes de omkringliggende kogestensgruber, samt de som havde en stratigrafisk sammenhæng med A15. Der observeredes ingen stratigrafi mellem kogestensgruberne og A15. Dette kan muligvis skyldes at fylden i begge anlæg var mørk til sort og derfor ikke kunne skelnes fra hinanden. Herefter blev der lagt et snit igennem anlægget med gravemaskine, men da der ingen stratigrafi erkendtes blev anlægget i stedet udgravet ved singlekontekst, hvor hele laget langsomt, og i tynde lag, blev afrømmet med maskine. Herved fremkom enkelte fordybninger i anlægget, som snittedes med håndskovl. Disse tolkedes som forsænkninger dannet på baggrund af den grusede undergrunds påvirkning af f.eks. frostvejr.

Foruden grube- og kogestensgruber erkendtes også et løst stolpehul, som efter udvidelse af traceet ikke kunne knyttes til nogen konstruktion.

..

Figur 5: Kort over aktivitetsområdet mod nord

Figur 6: Kort over A15.

Figur 7: A15 set fra oven

Figur 8: Afrømning af A15 med maskine

I det sydlige aktivitets område erkendtes fem kogestensgruber. Kogestensgruberne var i sig selv ganske som de fleste andre anlæg af samme type med en fyld bestående af ildskørnede sten og trækulsholdig mørkt materiale. Aktivitetsområdet skal formentlig knyttes til den nærliggende urnegravplads (MOE00942 Metervej) beliggende ca. 300 meter syd for aktivitetsområdet.

Foruden kogestensgruberne erkendtes en stensamling (A34), som i første ombæring tolkedes som en mulig stensat grav. Stensamlingen afrensedes og dokumenteredes ved fotogrammetri, men da denne i snittet viste sig at være naturlig blev der ikke lavet 3d-model.

Ved forundersøgelsen erkendtes også flintafslag i et sandlag nær metervej. Sandlaget blev grundigt gennemgået, men yderligere afslag eller redskaber i flint blev ikke erkendt. Sandlaget ser ud til at være blotlagt ved dybdepløjning, og det vurderes derfor sandsynligt at afslaget kan være nedpløjet snarere end trukket op af ploven da man i så fald kunne forvente at yderligere materiale ville være erkendt.

Forundersøgelsen fandt sted fra d. 05-10-2020 til d. 12-02-2021.

Figur 9: Kort over det sydlige aktivitetsområde

Figur 10: Sandlag hvori flintafslaget erkendtes

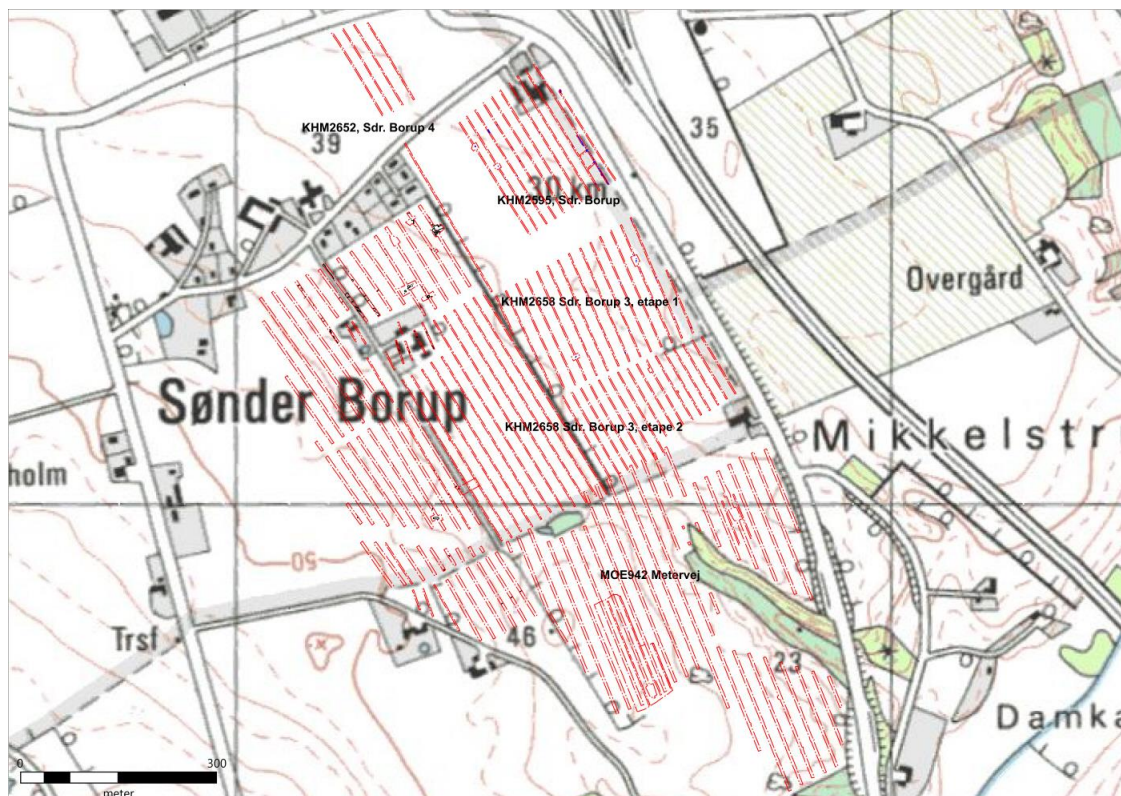
Sammenfatning

Ved forundersøgelsen fremkom to aktivitetsområder, som formentlig skal tolkes som periferien af henholdsvis bebyggelse og gravplads. De to aktivitetsområder skal formentlig ikke knyttes sammen kronologisk, da der er erkendt keramik fra den yngre romerske jernalder mod nord, og mod syd skal kogestensgruberne formentlig knyttes til gravpladsen ved metervej, som daterer sig til yngre førromersk jernalder.

Fremtidigt arbejde

Forundersøgelsen er afsluttet og det undersøgte areal er frigivet til videre anlægsarbejde. Da de fremkomne anlæg undersøgtes ved forundersøgelser, samt at arealet ikke vurderes at indeholde yderligere væsentlige fortidsminder.

Området omkring Sdr. Borup er efterhånden ganske velundersøgt hvor konklusionen som regel har været at ingen fortidsminder er påtruffet, eller at man har erkendt udkanten af en mulig bebyggelse. Hvilket også har været tilfældet her. Betragter man de tidligere forundersøgelser i området kan man bl.a. se at der ved KHM 2594 Sdr. Borup i den vestlige del af det undersøgte område er erkendt bl.a. gruber. Heri er der erkendt keramik som ligeledes dateres til enten ældre- eller yngre jernalder. Længere mod syd findes forundersøgelserne KHM 2658 Sdr. Borup etape I og II. Her er der og erkendt spredte anlæg fra oldtiden. Ved etape II vurderes aktiviteten dog til at stamme fra yngre bronzealder eller ældre jernalder.

Figur 11: Kort over museets forundersøgelser i området omkring Sdr. Borup

Mellem KHM 2594 Sdr. Borup, KHM 2658 Sdr. Borup etape I, og den netop afsluttede forundersøgelse findes et areal, som endnu ikke er undersøgt af museet. Det vurderes at man her som minimum kan forvente at finde yderligere fortidsminder i form af flere gruber, men formentlig også de hustomter, der knytter sig til de spredte anlæg erkendt ved museets forundersøgelser i området. Følger man de højdekurver anlæggene fra denne forundersøgelse ligger på kan man også forvente at bebyggelsesaktiviteten fortsætter længere mod nordvest og muligvis ind under den nordøstlige del af det moderne Sdr. Borup.

Såfremt, der skal foretages yderligere anlægsarbejde omkring det undersøgte areal vurderer museet således at dette vil være væsentligt at få forundersøgt. Det gør sig også gældende vest for det undersøgte areal på trods af at der ikke er erkendt fortidsminder. Denne vurdering beror på terrænets beskaffenhed, da der mod vest findes et plateau, som er oplagt til forhistorisk bebyggelse.

Dato og signatur

Randers den 07-05-2021

Arkæolog
Mikkel Hedegaard Borch

Stemannsgade 2
DK-8900 Randers C
Tlf. 8712 2600
www.museumoj.dk

Anlægsliste

Anlæg	Hovedgruppe	Undergruppe	Datering	Tegn.
MOE01078-A01	Grube	Koge-/ildgrube	Oldtid	MOE01078-T0002
MOE01078-A02	Grube	Koge-/ildgrube	Oldtid	MOE01078-T0002
MOE01078-A03	Grube	Koge-/ildgrube	Oldtid	MOE01078-T0002
MOE01078-A04	Grube	Koge-/ildgrube	Oldtid	MOE01078-T0002
MOE01078-A05	Grube	Koge-/ildgrube	Oldtid	MOE01078-T0002
MOE01078-A06	Grube	Koge-/ildgrube	Oldtid	MOE01078-T0001
MOE01078-A07	Grube	Koge-/ildgrube	Oldtid	MOE01078-T0001
MOE01078-A08	Grube	Koge-/ildgrube	Oldtid	MOE01078-T0001
MOE01078-A09	Stolpehul	Stolpehul	Oldtid	MOE01078-T0001
MOE01078-A10	Grube	Koge-/ildgrube	Oldtid	MOE01078-T0001
MOE01078-A11	Grube	Koge-/ildgrube	Oldtid	MOE01078-T0001
MOE01078-A12	Grube	Koge-/ildgrube	Oldtid	MOE01078-T0001
MOE01078-A13	Grube	Koge-/ildgrube	Oldtid	MOE01078-T0001
MOE01078-A14	Grube	Grube	Ældre Jernalder- Yngre Romersk Jernalder	MOE01078-T0003
MOE01078-A15	Fyldskifte	Fyldskifte	Ældre Jernalder- Yngre Romersk Jernalder	
MOE01078-A18	Grube	Koge-/ildgrube	Oldtid	
MOE01078-A19	Grube	Koge-/ildgrube	Oldtid	
MOE01078-A20	Recent forstyrrelse	Dræn	Udateret	
MOE01078-A21	Recent forstyrrelse	Dræn	Udateret	
MOE01078-A22	Recent forstyrrelse	Dræn	Udateret	
MOE01078-A23	Recent forstyrrelse	Dræn	Udateret	
MOE01078-A24	Recent forstyrrelse	Dræn	Udateret	
MOE01078-A25	Recent forstyrrelse	Dræn	Udateret	

MOE01078-A26	Recent forstyrrelse	Dræn	Udateret	
MOE01078-A27	Recent forstyrrelse	Dræn	Udateret	
MOE01078-A28	Recent forstyrrelse	Dræn	Udateret	
MOE01078-A29	Recent forstyrrelse	Dræn	Udateret	
MOE01078-A30	Recent forstyrrelse	Dræn	Udateret	
MOE01078-A31	Naturfænomen	Lavning	Udateret	
MOE01078-A32	Recent forstyrrelse	Dræn	Udateret	
MOE01078-A33	Recent forstyrrelse	Dræn	Udateret	
MOE01078-A34	Udgravningsteknisk	Udgravningsteknisk	Udateret	MOE01078-T0003
MOE01078-A35	Recent forstyrrelse	Recent forstyrrelse	Udateret	
MOE01078-A36	Recent forstyrrelse	Recent forstyrrelse	Udateret	
MOE01078-A37	Recent forstyrrelse	Recent forstyrrelse	Udateret	
MOE01078-A38	Recent forstyrrelse	Recent forstyrrelse	Udateret	
MOE01078-A39	Recent forstyrrelse	Recent forstyrrelse	Udateret	
MOE01078-A40	Recent forstyrrelse	Recent forstyrrelse	Udateret	
MOE01078-A41	Recent forstyrrelse	Recent forstyrrelse	Udateret	
MOE01078-A42	Recent forstyrrelse	Recent forstyrrelse	Udateret	
MOE01078-A43	Recent forstyrrelse	Recent forstyrrelse	Udateret	
MOE01078-A44	Recent forstyrrelse	Recent forstyrrelse	Udateret	
MOE01078-A45	Recent forstyrrelse	Recent forstyrrelse	Udateret	
MOE01078-A46	Recent forstyrrelse	Recent forstyrrelse	Udateret	
MOE01078-A47	Recent forstyrrelse	Recent forstyrrelse	Udateret	
MOE01078-A48	Naturfænomen	Lavning	Udateret	
MOE01078-A49	Recent forstyrrelse	Recent forstyrrelse	Udateret	
MOE01078-A50	Recent forstyrrelse	Recent forstyrrelse	Udateret	

Anlægsbeskrivelse

MOE01078-A01

Grube, Koge-/ildgrube, Oldtid

Dybde: 5 cm

Diameter: 117 cm

Fyldbeskrivelse: 1) Heterogen lysgrå let leret sand med trækulsnistre.

Tolkning: Bund af kogestensgrube

Tegninger: MOE01078-T0002

MOE01078-A02

Grube, Koge-/ildgrube, Oldtid

Dybde: 6 cm

Diameter: 67 cm

Fyldbeskrivelse: 1) Homogen sort trækulsholdigt leret sand.

Tolkning: Bund af kogestensgrube

Tegninger: MOE01078-T0002

MOE01078-A03

Grube, Koge-/ildgrube, Oldtid

Dybde: 7 cm

Diameter: 122 cm

Fyldbeskrivelse: 1) Homogen sort trækulsholdigt leret sand.

Tolkning: Bund af kogestensgrube

Tegninger: MOE01078-T0002

MOE01078-A04

Grube, Koge-/ildgrube, Oldtid

Dybde: 10 cm

Diameter: 80 cm

Fyldbeskrivelse: 1) Homogen sort trækulsholdigt leret sand.

Tolkning: Bund af kogestensgrube

Tegninger: MOE01078-T0002

MOE01078-A05

Grube, Koge-/ildgrube, Oldtid

Dybde: 1-2 cm

Diameter: 128 cm

Fyldbeskrivelse: 1) Heterogen sort trækulsholdigt leret sand opblandet med gråligt sandet undergrundsfyld.

Tolkning: Bund af kogestensgrube

Tegninger: MOE01078-T0002

MOE01078-A06

Grube, Koge-/ildgrube, Oldtid

Dybde: 7 cm

Diameter: 50 cm

Fyldbeskrivelse: 1) Lysegråt leret sand med trækulsnistre.

Tolkning: Bund af kogestensgrube

Tegninger: MOE01078-T0001

MOE01078-A07

Grube, Koge-/ildgrube, Oldtid

Dybde: 3-5 cm

Diameter: 265 cm

Fyldbeskrivelse: 1) Homogen sort humøst fyld.

Tolkning: Bund af kogestensgrube

Tegninger: MOE01078-T0001

MOE01078-A08

Grube, Koge-/ildgrube, Oldtid

Dybde: 8 cm

Diameter: 70 cm

Fyldbeskrivelse: 1) Homogent sort humøst sand.

Tolkning: Bund af kogestensgrube

Tegninger: MOE01078-T0001

MOE01078-A09

Stolpehul, Stolpehul, Oldtid

Dybde: 24 cm

Diameter: 40 cm

Fyldbeskrivelse: 1) Lysegråt leret sand.

Tolkning: Stolpehul

Tegninger: MOE01078-T0001

MOE01078-A10

Grube, Koge-/ildgrube, Oldtid

Dybde: 6 cm

Diameter: 95 cm

Fyldbeskrivelse: 1) Homogen sort trækulsholdigt leret sand.

Tolkning: Bund af kogestensgrube

Tegninger: MOE01078-T0001

MOE01078-A11

Grube, Koge-/ildgrube, Oldtid

Dybde: 9 cm

Diameter: 61a cm

Fyldbeskrivelse: 1) Homogen sort trækulsholdigt leret sand.

Tolkning: Bund af kogestensgrube

Tegninger: MOE01078-T0001

MOE01078-A12

Grube, Koge-/ildgrube, Oldtid

Dybde: 3 cm

Diameter: 77 cm

Fyldbeskrivelse: 1) Homogen sort trækulsholdigt leret sand.

Tolkning: Bund af kogestensgrube

Tegninger: MOE01078-T0001

MOE01078-A13

Grube, Koge-/ildgrube, Oldtid

Dybde: 22 cm

Diameter: 70 cm

Fyldbeskrivelse: 1) Homogen sort trækulsholdigt leret sand.

Tolkning: Kogestensgrube

Tegninger: MOE01078-T0001

MOE01078-A14

Grube, Grube, Ældre Jernalder-Yngre Romersk Jernalder

Dybde: 18 cm

Diameter: 380 cm

Fyldbeskrivelse: 1) Lysegråt leret sand med trækulsnistre.

Tolkning: Bund af grube.

Fund: Der blev gjort flere fund af keramik i fladen af anlægget i form af keramik og kikseknogle som ikke kunne artsbestemmes. Knoglematerialet er ikke hjemtaget. Keramikken daterer sig formentligt til yngre romersk jernalder men kan muligvis også trækkes tilbage til ældre jernalder.

Tegninger: MOE01078-T0003

Foto: MOE01078-DP-0004, MOE01078-DP-0005, MOE01078-DP-0006, MOE01078-DP-0007

Fund: MOE01078-X00005: Randskår, Ældre Jernalder-Yngre Romersk Jernalder

MOE01078-A15

Fyldskifte, Fyldskifte, Ældre Jernalder-Yngre Romersk Jernalder

Overordnet beskrivelse: Fyldskiftet fremtrådte i fladen som et homogent lag af sort humøst let leret sand med sten iblandet og keramik i fladen. Fylden var sammenlignelig med lavning og/eller kulturlagsfyld.

Udgravningsmetode: Indledningsvist blev fladen afrenset for at undersøge evt. stratigrafi i fladen, som ikke erkendtes, derudover blev fremkomne fund indsamlet. Herefter oprettedes en I-formet balk, men da der er ikke var på stratigrafi heri udgravedes fyldskiftet herefter i singlekonstekst. Fyldskiftet dokumenteredes ved foto og beskrivelse.

Dybde: ca. 5-10 cm.

Diameter: 1235 cm. Fyldskiftet fortsætter mod øst under feltgrænsen. Fyldskiftet er ikke erkendt på marken øst for, som tidligere er undersøgt af museet.

Fyldbeskrivelse: Fyldet i profilen var det samme som beskrevet i fladen.

Tolkning: Fyldskiftet fulgte landskabets naturlige konturer, og der var således ikke synlige nedgravninger underne. Det vurderes at fyldskiftet kan være en lavning med deponeringer af kulturmateriale hvor der i perioder har stået vand, hvilket forklarer den gytjelignende fyld. Fyldskiftet udgravedes oprindeligt med henblik på at dette skulle udgøre en hørbrødningsgrube, men da der ikke erkendtes brønde eller lignende under fyldskiftet kan dette ikke bekræftes. De mange kogestensgruber omkring anlægget kan dog stadig tale herfor, her ville man i så fald have brugt en naturlig vandholdig lavning til at blødgøre hørren. De mange kogestensgruber ifm. en vandholdig lavning kan også opfattes som kultisk, men der fremkom ingen deponeringsfund under udgravningen, som taler herfor. Omkring fyldskiftet er flere yderligere fyldskifter noteret, disse skal tolkes som det samme lag men afrømmet i forskellige niveauer.

Fund: Der blev gjort flere fund af daterbart keramik ifm. udgravningen af anlægget. Heriblandt flere randskår, som formentligt daterer sig til yngre romersk jernalder, men kan muligvis også trækkes tilbage til ældre jernalder.

Foto: MOE01078-DP-0017, MOE01078-DP-0018, MOE01078-DP-0019, MOE01078-DP-0020, MOE01078-DP-0021, MOE01078-DP-0022, MOE01078-DP-0023, MOE01078-DP-0024

Fund: MOE01078-X00002: Sideskår, ornamenteret, Ældre Jernalder-Yngre Romersk Jernalder; MOE01078-X00003: Randskår, Ældre Jernalder-Yngre Romersk Jernalder

Lag:

MOE01078-A18

Grube, Koge-/ildgrube, Oldtid

Bund af kogestensgrube, overfladisk. Grålig med nistre af trækul.

MOE01078-A19**Grube, Koge-/ildgrube, Oldtid**

Dybde: 10 cm

Diameter: 250 cm

Fyldbeskrivelse: 1) Homogen sort trækulsholdigt leret sand med knytnævestore sten.

Tolkning: Bund af kogestensgrube

MOE01078-A34**Udgravningsteknisk, Udgravningsteknisk, Udateret**

Fyldskifte med flere store sten. Oprindeligt mistænkt for at være en grav og derfor afrenset i fladen og dokumenteret ved fotogrammetri. Ved efterfølgende snit kunne fyldskiftet erkendes som værende naturligt.

Tegninger: MOE01078-T0003

Fundliste

Fund	Materiale	Genstand	Datering	Anlæg
MOE01078-X00001	Flint	Afslag	Ældre Palæolitikum	
MOE01078-X00002	Keramik / oldtid	Sideskår, ornamenteret	Ældre Jernalder-Yngre Romersk Jernalder	MOE01078-A15
MOE01078-X00003	Keramik / oldtid	Randskår	Ældre Jernalder-Yngre Romersk Jernalder	MOE01078-A15
MOE01078-X00004	Keramik / oldtid	Ildbuk	Ældre Jernalder-Yngre Romersk Jernalder	
MOE01078-X00005	Keramik / oldtid	Randskår	Ældre Jernalder-Yngre Romersk Jernalder	MOE01078-A14

Fundbeskrivelse**MOE01078-X00001****Flint, Afslag, Ældre Palæolitikum**

Flint, afslag. Mulig Allerød. Afslaget er erkendt i et sandlag nær metervej, men er formentligt nedpløjet.

MOE01078-X00002**Keramik / oldtid, Sideskår, ornamenteret, Ældre Jernalder-Yngre Romersk Jernalder**

Tynde hårdtbrændte og fintmagrede sideskår ornamenteret med en bølget streg. Formentligt yngre romersk jernalder, men kan også trækkes tilbage til ældre romersk jernalder.

Anlæg: MOE01078-A15

MOE01078-X00003**Keramik / oldtid, Randskår, Ældre Jernalder-Yngre Romersk Jernalder**

17 randskår i ensartet fintmagret rødbrændt gods. Enkelte skår fremstår ornamenteret med streg langs halsknækket. Randene er ombukkede i forskellige grad. Enkelte skår er sekundært brændt. Skårene skal formentligt dateres til yngre romersk jernalder, men kan muligvis også trækkes tilbage til ældre romersk jernalder.

Anlæg: MOE01078-A15

MOE01078-X00004**Keramik / oldtid, Ildbuk, Ældre Jernalder-Yngre Romersk Jernalder**

Massiv groftmagret og hårdbrændt fod til ildbuk. Keramikken kunne også være et fragment af et massivt forrådskar,

Anlæg: MOE01078-A15

MOE01078-X00005**Keramik / oldtid, Randskår, Ældre Jernalder-Yngre Romersk Jernalder**

3 rødbrændte randskår i groftmagret facetteret gods. Dateres formentligt til yngre romersk jernalder men kan muligvis også trækkes tilbage til ældre romersk jernalder.

Anlæg: MOE01078-A14

Tegningsliste

Tegning	Målestok	Type	Anlæg	Beskrivelse	Dato	Tegner
MOE01078-T0001	1:50	Oversigtstegning	MOE01078-A06, MOE01078-A07, MOE01078-A08, MOE01078-A09, MOE01078-A10, MOE01078-A11, MOE01078-A12, MOE01078-A13	Oversigtstegning med tolkninger	19-11-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-T0002	1:50	Oversigtstegning	MOE01078-A01, MOE01078-A02, MOE01078-A03, MOE01078-A04, MOE01078-A05	Oversigtstegning med tolkninger	19-11-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-T0003	1:20	Profiltegning	MOE01078-A14, MOE01078-A34		23-02-2021	Mikkel Hedegaard Borch

Fotoliste

Billede	Motiv	Anlæg	Filmtype	Dato	Fotograf
MOE01078-DP-0001	Arbejdsbillede, den nordlige del af arealet set sydvest		digitalt foto	06-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0002	Arbejdsbillede, den nordlige del af undersøgelsesområdet set fra syd		digitalt foto	06-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0003	Arbejdsbillede, de nedlagte gårde set fra nordøst		digitalt foto	06-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0004	A14, flade	MOE01078-A14	digitalt foto	06-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0005	A14, flade	MOE01078-A14	digitalt foto	06-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0006	A14, flade	MOE01078-A14	digitalt foto	06-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch

MOE01078-DP-0007	A14, flade	MOE01078-A14	digitalt foto	06-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0008	Arbejdsbillede, trace ved vestlige nedlagte gård set fra syd		digitalt foto	12-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0009	Arbejdsbillede, trace ved vestlige nedlagte gård set fra sydillede		digitalt foto	12-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0010	Arbejdsbillede, trace ved vestlige nedlagte gård set fra nord		digitalt foto	12-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0011	Arbejdsbillede, trace ved vestlige nedlagte gård set fra nord		digitalt foto	12-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0012	Arbejdsbillede, nedrivningsrester fra den vestlige nedlagte gård		digitalt foto	12-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0013	Arbejdsbillede, det nordlige del af det undersøgte areal set fra vest		digitalt foto	26-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0014	Arbejdsbillede, sandlag hvor flintafslag X1 er fundet		digitalt foto	29-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0015	Arbejdsbillede, sandlag hvor flintafslag X1 er fundet		digitalt foto	29-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0016	Arbejdsbillede, sandlag hvor flintafslag X1 er fundet		digitalt foto	29-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0017	Arbejdsbillede, fladeafrømning af A15	MOE01078-A15	digitalt foto	19-11-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0018	Arbejdsbillede, fladeafrømning af A15	MOE01078-A15	digitalt foto	19-11-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0019	Arbejdsbillede, fladeafrømning af A15	MOE01078-A15	digitalt foto	19-11-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0020	Arbejdsbillede, fladeafrømning af A15	MOE01078-A15	digitalt foto	19-11-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0021	Arbejdsbillede, fladeafrømning af A15	MOE01078-A15	digitalt foto	19-11-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0022	Arbejdsbillede, fladeafrømning af A15	MOE01078-A15	digitalt foto	19-11-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0023	Arbejdsbillede, A15 flade	MOE01078-A15	digitalt foto	29-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0024	Arbejdsbillede, A15 flade	MOE01078-A15	digitalt foto	29-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0025	Arbejdsbillede, sandlag hvor flintafslag X1 er fundet		digitalt foto	29-10-2020	Mikkel Hedegaard Borch

MOE01078-DP-0026	Arbejdsbillede, den sydlige del af det undersøgte areal set fra nord		digitalt foto	04-11-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0027	Arbejdsbillede, den nordlige del af det undersøgte areal set fra syd		digitalt foto	04-11-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0028	Arbejdsbillede, traceerne i det nordlige aktivitetsområde		digitalt foto	04-11-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0029	Arbejdsbillede, stensamling i det sydlige aktivitetsområde		digitalt foto	04-11-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0030	Arbejdsbillede, den nordlige del af det undersøgte areal set fra vest		digitalt foto	04-11-2020	Mikkel Hedegaard Borch
MOE01078-DP-0031	Arbejdsbillede, traceerne ved de nedlagte gårde		digitalt foto	04-11-2020	Mikkel Hedegaard Borch

